

17-19 במאי, 1971

בגין אינו שמה לאיד

ההזדמנות היתה חגיגית. יולדה מאיר מסרה הודעה על משפט לנינגראד, והבית כולו רצה להפגין אהדות לאומית בנושא זה. הוסכם על כן לוותר על ויכוח, להסתפק בהתייחסות, שתוקרא עליידי מנחם בגין, ראש הסיעה האופוזיציונית הגדולה ביותר. החלטנו להצטרף לאחדות זו, אם כי לא היה קל לנו. בהחלטה, שנוסחה עליידי בגין עצמו בעזרת ישראל גלילי, היו כמה מליצות שלא מצאו כל־כך חן בעינינו. גם לא

מצא חן בעינינו שדווקא מנחם בגין יביא את ההחלטה — כי זה מקל על הסובייטים לטעון שהימין האנטי־סובייטי הוא המעורר את המסע נגד המשפטים. אבל העניין עצמו נראה לנו חשוב יותר, ועל כן הצטרפנו לסיכום זה. (לפני כן נתקלתי בבגין במיזנון. אמרתי לו: "אני רואה שהיום אתה מייצג אותי". הוא השיב: "אנסה לעשות זאת בכבוד". באותה הזדמנות רמז בגין על פרשת שלום כהן. אתה רואה", אמר, "לא קל לנהל מפלגה. יותר קל לנהל מחתרת. אני לא שמח לאידך". לא שמחתי לאידך, כאשר היתה לך פרשת שמואל תמיר, השבתי.)

מיד לאחר מכן עלה להצבעה סופית חוקי־האזרחות, ה־מאפשר לממשלה להעניק אזרחות על פי חוק השבות לכל יהודי בעודו נמצא בחו"ל, לפי שיקול דעת שר־הפנים. הכוונה היא ליהודי ברית־המועצות ויהודי ערב, אך הדבר אינו נאמר בנוסח החוק.

היתה לנו התלבטות קשה לגבי ההצבעה על הצעה זו. בדיון בוועדת המרכז של תנועתנו, הצעתי להצביע בעד החוק, למרות הסתייגותנו מחוק השבות המבוסס על הלכה האורתודוקסית — וזאת כדי להפגין את האחדות הלאומית בעניין יהודי ברית־המועצות. רוב החברים סברו, לעומת זאת, שיש להימנע מן ההצבעה, כדי לא לתת גוש־פנקה שלנו לחוקי־השבות בצורתו הנוכחית. בהתאם להכרעת הרוב, נמנעתי מהצבעה על חוק זה, בעוד ששעה קלה לפני זה הצבעתי עם הרוב בעניין משפט לנינגראד.

אורי אבנרי: אנו תומכים בכל לב בהצעה להעניק אזרחות מוקדמת לנרדפים, המבקשים לעלות לישראל, והדבר נמנע מהם ככוח על־ידי מיסטר שרירות ורשע. לבנו עם יהודי ברית־המועצות המופקדים לרדיפה. לצערנו לא יכולנו להצביע בעד הצעת־חוק זו, באשר אין היא מבדילה כלל בין נרדף לבין מי שאינו נרדף, והיא מאפשרת הענקת אזרחות רק למי שמגדיר כיהודי לפי החלכה הדתית־אורתודוקסית ובני משפחתו. חיינו מצביעים בהתלהבות למען ההצעה, אילו נוסחה כך: "נרדף שהביע רצונו להשתקע בישראל, והמזדהה עם מדינת ישראל, שנמנע ממנו הדבר בעל כורחו — רשאי ש־הפנים להעניק לו, לפי בקשתו, אזרחות".

שאבעס נוסע על גלגלים

החילופים המשעשעים ביותר של קריאות־ביניים אירעו השבוע בקשר לשאבעס.

טובה סנהדראי העלתה על סדר־היום הצעה בקשר לעבודות הנעשות בחיפה בשבת לבניית מעברים לרכבת. הכל הבינו כי העבודה חייבת להיעשות דהקא בשבת, כי אחרת היו צריכים להפסיק את תנועת־הרכבת בימי חול. סנהדראי, אשה שקטה ונמוכת־קומה, היא חברת־כנסת, פופולרית, כי היא מבטאת את השקפותיה הדתיות במתינות, וכסגנית יושבת־ראש היא מנהלת ישיבות בהגינות. גם הפעם התנהלה הכל על מי מגוחות, עי שקם שר־העבודה יוסף אלמוגי לענות לה:

שר־העבודה אלמוגי: אני מצטער מאד, גברתי הנכבדה, חברת־הכנסת סנהדראי, מה שאת רוצה ממני הוא — שלא לקיים את החוק, או לשנות את הסטטוס־קוו. חוק שעות עבודה ומנוחה הביא בחשבון את השיקול ה־כלכלי ואת השיקול הביטחוני. כתוב בו: "או לפגוע פגיעה רבה בכלכלה, בתהליך עבודה, או בסיפוק הצרכים שהם לדעת שר העבודה חיוניים לציבור, או לחלק ממנו". אם המחוקק חייב אותי להתחשב...

יצחק רפאל: לכן צריך לעבוד בשבת ברכבת בחיפה? אם הרכבת לא תעבוד, יהיה פחות הפסדו אנו יודעים שכל כמה שאי עובדת יותר, יהפסד גדול יותר!

שר־העבודה אלמוגי: אם תמשיך בהגיון זה, אולי חלק גדול מן המשק יצטרך לא לעבוד, לא רק בשבת. החוק מחייב את שר־העבודה להביא בחשבון גם את השיקול הכלכלי, והנה, כאשר צריכים לעשות גשר ויש להפסיק את תנועת הרכבות מן הצפון לדרום 24 שעות, האם יש בזה שיקול כלכלי או אין בזה שיקול כלכלי? **רפאל**: אם הרכבת תשבוע עוד יום, תפסיד פחות.

כמו סמרטוט אדום

דוקרב עם גולדה

השינאה האישית שרוחשת לי גולדה מאיר הפכה מזמן להלצה בחוגי צמרת השלטון. די להזכיר את שמי בשיבת הממשלה, למשל, כדי שגולדה תגיב כשור מול סמרטוט אדום. לכן מתכוננים הח"כים תמיד להצגה משעשעת, כאשר נאלצת גולדה להשיב על שאלות שהוגשו עליידי. השבוע היו כמה חילופים כאלה, וגולדה הפי עילה את לשונה המחודדת. למשל:

שאלתה מס' 1966:

העולם הזה מיום 11.11.70 טוען ששרותי הבטחון מונעים מינוי בוגרים ערביים ל־תפקיד עוזרי־הראש באוניברסיטה של חיפה. האם יש אמת בטענה זו? **גולדה מאיר**: התשובה שלילית. (כראש הממשלה אחראית גולדה לשרותי הבטחון.)

אורי אבנרי (שאלה נוספת): כבוד ראש־הממשלה, איך מתיישרת תשובה זו עם הודעתו של רקטור אוניברסיטת חיפה, הפרופסור אקצין עצמו, שאמר בפירוש שהוא מתייעץ עם שרותי־הבטחון לפני מינוי עוזרי־הראש ערביים, וכאשר הם פוסי מלצ את המועמד — הוא פועל על פי ההלצתם?

גולדה מאיר: אני חושבת ששאלה זו צריכה להיות מופנית לפרופסור אקצין.

שאלתה מס' 2198:

בסיפור של הדי"ר מיכאל בר־זוהר על איסר הראל ועלילות שרותי־הבטחון, מביא הדי"ר בר־זוהר מפי של הממונה־לשעבר על שרותי־הבטחון רמז ברור שהש"ב יום את הוצאת השבועון רימון (לפני תריסר שנים), כדי להילחם בשבועון העולם הזה. האם יש אמת בפירסום הנ"ל? האם מומן השבועון רימון, בצורה מלאה או חלקית, מתקציב המדינה, בעיקר מתקציב ראש־הממשלה?

אם כן, בכמה הסתכמו הוצאות המדינה ל־מימון השבועון רימון, ומאיה תקציב נלקח מימון זה?

גולדה מאיר: לשאלה הראשונה: ה־תשובה שלילית. השאלות האחרות אינן תופסות. **אורי אבנרי** (שאלה נוספת): האם נו־

גולדה מאיר: שר־התחבורה יצא ל־צרפת בענייני משרדו. לצערנו לא חל שר־פור מהותי ביחסים (בין צרפת וישראל).

אורי אבנרי (שאלה נוספת): כבוד ראש־הממשלה, האם יש לשר התקשורת והתחבורה מעמד מיוחד כלשהו לגבי יחסי

ישראל־צרפת, שבעיקבותיו הוא מודיע מדי פעם בפעם הודעות על יחסים אלה? **גולדה מאיר**: שר התחבורה והתקשורת, כמו לכל שר אחר, נוסף לעניין ה־

יחוד שיש לו במשרדו, הוא חבר־ממשלה, וכל עניין הנוגע לממשלה ולמדינה הוא מתעניין בו. (הפסקה). לא לו ולא לשום שר אחר, מחוץ לשר־החוק, אין שום מעמד מיוחד בענייני חוק. אבל לכל חבר ממשלה יש מעמד של התעניינות בכל שאלה.

משום־מה פורסמה דווקא תשובה זו בהרחבה בעולם, והופיעה בעמודים הראשונים של עתונים אמריקאיים.

רק לגבי שאלה אחת התפתח ויכוח, שיש לו משמעות לאומית ובינלאומית.

שאלתה מס' 2539: לאחיינה מריים שרי הממשלה ודובריה להשתמש במונח "גבול בטחון".

אבקש לדעת: האם קיימת הגדרה מוסכמת למונח זה?

(2) אם קיימת הגדרה כזו — מה היא? **גולדה מאיר**: לשאלות 1 ו־2: אין זה מסוג הדברים לגביהם יכולה להיות הגדרה משפטית מדוייקת.

בהודמנויות שונות הבהירו חברי־ממשלה מה כוונתנו, כשאנו מדברים על גבולות בטחים וברי־הגנה.

בראיון שנתי לגלי צה"ל אמרתי בין השאר: "כאשר אנחנו מדברים על גבולות בטחים, הדבר דרוש לא רק בכדי שנוכל להגן על עצמנו בקלות יותר גדולה, אלא שהגבולות הטובים יותר ימנעו מלחמות.

אורי אבנרי (שאלה נוספת): כבוד ראש־הממשלה, נדמה לי שזו נקודה חשובה. ראש הממשלה הקודם, מר לוי אשכול ה־מנוח, הצהיר פעם מעל במת הכנסת, שיש הבדל בין "גבולות בטחון לבין גבולות הריבונות. כלומר, "גבול בטחון" יכול לה־יות מעבר לגבול הריבונות.

האם הממשלה הנוכחית מבחינה עדיין בין "גבולות בטחון לבין "גבולות בטחונים"? **גולדה מאיר**: כאשר הממשלה תדון, תקבע ותחליט על גבולות, אי־אפשר לדעת מראש מה ואיך היא תחליט באותו זמן, ואם היא תבחין בין גבולות־בטחון לגבולות מדיניים, או לא.

כעבור כמה דקות חקרתי את שר־החץ בעניין זה, בקשר עם רעיון "הח־כת" שארס־אל־שיין. תחת לחץ שר־לוח שלי, של שמואל תמיר ושל ח"כים אחרים, הודה אבן כי החכרה קזאת באה בחשבון.

כך נקבע בפירוש, בדברי הכנסת, כי "גבולות הביטחון" שמדברים עליהם כה הרבה אינם צריכים להיות, דווקא, גבולותיה המדיניים של המדינה — ושני אפשרות לסידורים שונים כדי ל־השיג ביטחון בלי סיפוח.

דווקא נקודה חשובה זו הועלתה בעיתונות הישראלית והבינלאומית. אני מקווה שתגיע בכל זאת, לקאהיר.